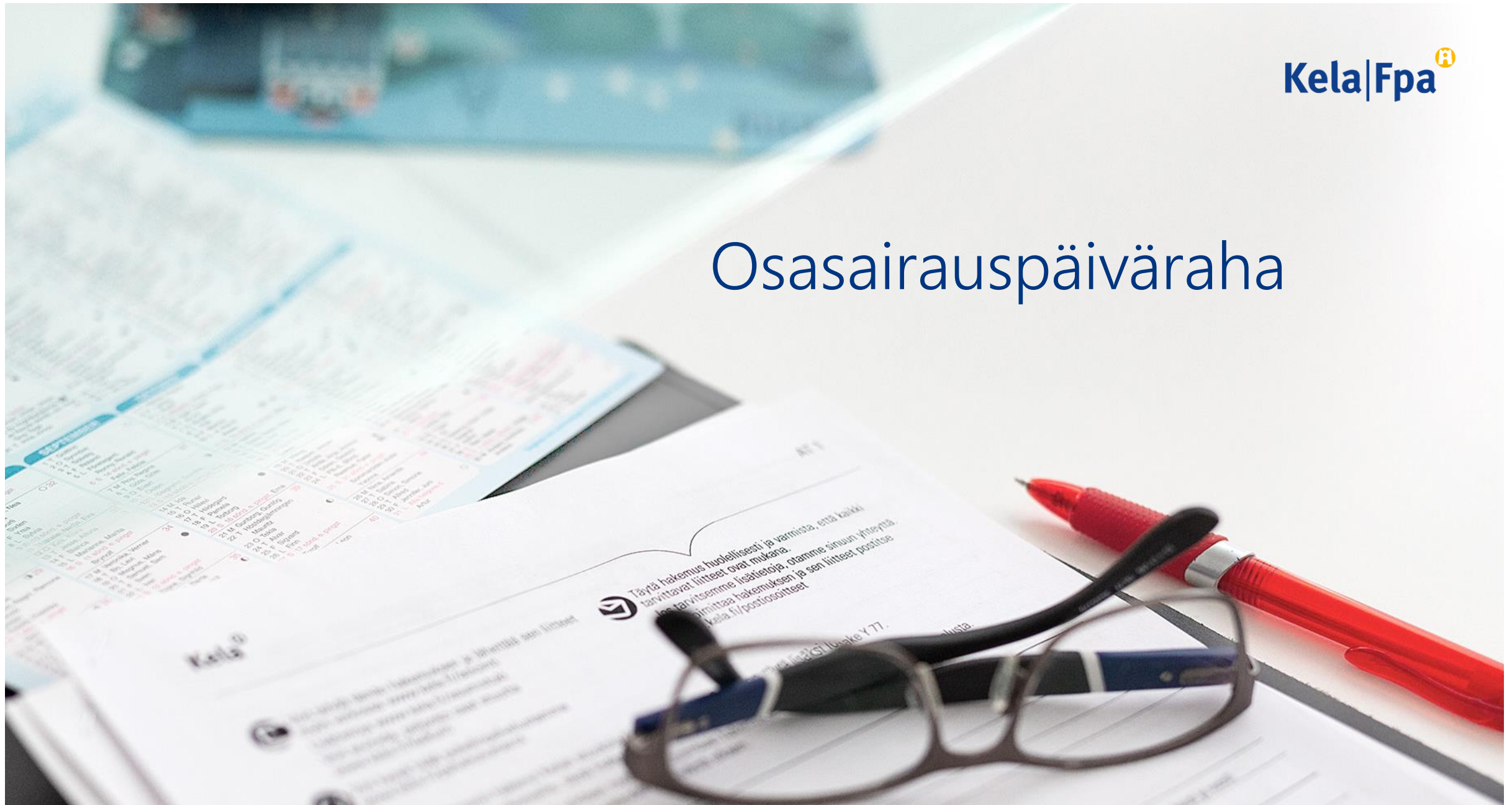

Osasairauspäiväraha

Koulutusvideon tavoite ja kohderyhmä

- Tämän videon avulla haluamme lisätä tietoa osasairauspäivärahasta ja siihen 1.1.2023 voimaantulleista muutoksista. Kerromme myös 1.4.2023 tulleista hakemisen muutoksista.
- Video on tarkoitettu työterveyshuolloille, muille terveydenhuollon toimijoille ja työnantajille.

Osasairauspäivärahan tarkoitus

Osasairauspäivärahan tarkoitus on tukea kokoaikatyössä olevan henkilön työelämässä pysymistä tai paluuta kokoaikaiseen työhön.

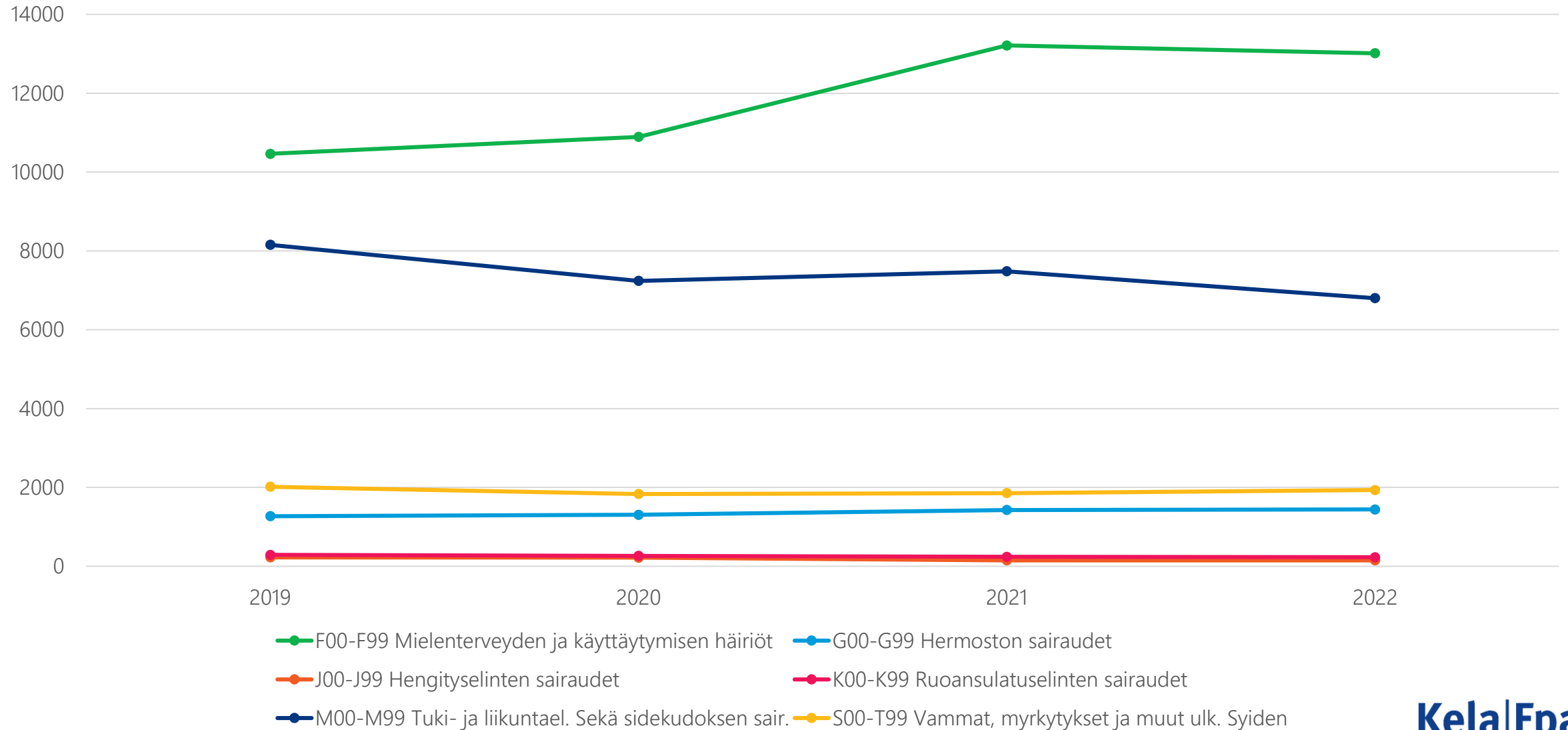
- Työssä pysymisen tai työhön paluun yksilöllistä suunnittelua.
- Mahdollisuus selvittää, riittääkö henkilöllä työkykyä oman työn tekemiseen.
- Lähtökohtana on järjestelyn vapaaehtoisuus. Siirtyminen kokoaikatyöstä tai paluun kokoaikaiselta sairauspoissaololta osa-aikaiseen työhön tulee aina perustua sopimukseen työntekijän ja työnantajan välillä.

Milloin osasairauspäiväraha?

Osasairauspäiväraha soveltuu erityisesti esimerkiksi seuraaviin tilanteisiin:

- Henkilö sairastuu ja tulee sairauden vuoksi työkyvyttömäksi, mutta pystyy tekemään osa-aikaisesti työtään terveyttä ja toipumista vaarantamatta.
- Henkilön toimintakyky on palautumassa vakavan sairauden, tapaturman tai merkittävän kirurgisen toimenpiteen jälkeen ja hänen kanssaan suunnitellaan työhön paluuta tuetusti.
- Henkilöllä on pitkäaikaissairaus (esim. masennus tai nivelreuma), jossa on ajoittain vaikeampia jaksoja.

Alkaneet osasairauspäiväraha-kaudet eräiden sairauspääryhmien mukaan 2019-2022

Osasairauspäivärahan vaikuttavuus

- Positiivisia vaikutuksia pysyvään työhön paluuseen mielenterveyssairauksissa.
- Pienentää riskiä kokoaikaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen tai sen hakemiseen.
- Erityisesti ikääntyvät työntekijät näyttäisivät hyötyvän osasairauspäivärahasta osana työuransa pidentämistä.
- Osasairauspäivärahan käytön on todettu lisäävän työvuosia erityisesti yksityisellä sektorilla.

(Viikari-Juntura ym. 2017. Legislative change enabling use of early part-time sick leave enhanced return to work and work participation in Finland)

(Hartikainen ym. 2022. Working life expectancy and working years lost among users of part- and full-time sickness absence in Finland. Scand J Work Environ Health)

Osasairauspäivärahan myöntämisedellytykset

- 16–67-vuotias
- työkyvytön (SVL 8 luku 4 §)
 - työkyvytön, mutta työterveyslääkäri arvioinut, että henkilö voi terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta tehdä osan työtehtävistään
- työntekijä tai yrittäjä
- tehnyt kokoaikaista työtä ennen osasairauspäivärahakautta tai sitä välittömästi edeltänyttä sairauspäivärahaa, kuntoutusrahaa tai kuntoutustukea
- työaika lyhenee vähintään 40 % ja enintään 60 % aiemmasta kokoaikatyön työajasta

Työkyvyttömyyden käsite

Osasairauspäivärahassa on sama työkyvyttömyyden käsite kuin sairauspäivärahassa (SVL 8 luku 4 §)

- Estynyt tekemästä työtään sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi
- Sairausvakuutuslaissa ei ole osittaisen työkyvyttömyyden käsitettä

Pystyy terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta hoitamaan osan tehtävistään (SVL 8 luku 11 §)

- Työkyvyttömyys osasairauspäivärahaa varten edellyttää, että ilman mukautettua työaikaa ja mahdollisia muita järjestelyjä henkilö olisi sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta kokonaan poissa työstään ja oikeutettu sairauspäivärahaan.

Selvitys työkyvyttömyydestä (1/2)

- Työterveyslääkäri tai muu työolosuhteet tunteva lääkäri voi laatia lausunnon osasairauspäivärahaa varten lomakkeella
 - Lääkärintodistus A (SV6), jos osasairauspäivärahaa haetaan enintään 60 päivän ajalle (mahdollista 1.4.2023 lähtien)
 - Lääkärinlausunto B (SV7), jos osasairauspäivärahaa haetaan yli 60 päivän ajalle
- [Lääkärinlausunnot ja -todistukset - Yhteistyökumppanit | Yhteistyökumppanit | Kela](#)

Selvitys työkyvyttömyydestä (2/2)

- Työterveyslääkärin tulee kirjoittaa B-lausunto jo alkuvaiheessa, jos
 - potilas hyötyisi kuntoutuksesta
 - osasairauspäivärahaa hakiessa potilaalla on useampi työ
 - jos työntekijällä on kaksi työtä, työolosuhteiden riittävä tuntemus voi edellyttää lausuntoa myös toiselta lääkäriltä
 - työterveyslääkäri voi arvioida työntekijän työkykyä suhteessa useampaan osa-aikaiseen työhön samalla kertaa, jos hän tuntee riittävästi työtehtävien sisällön ja terveydelliset edellytykset
 - osasairauspäivärahaa haetaan kuntoutustuen jälkeen

Kokoaikainen työskentely

Palkkatyössä kokoaikaisella työllä tarkoitetaan työskentelyä

- yhdessä kokoaikaisessa työsuhteessa tai
- yhdessä työsuhteessa, joissa työsuhteen säännöllinen työaika on vähintään 30 tuntia viikossa. Viikkotyöaika voi olla tätäkin vähäisempi, jos työaika kuitenkin vastaa kyseisen alan kokoaikatyöntekijän työaikaa.
 - Esim. opettajilla työaikajärjestelmän mukainen opetustuntien määrä voi olla alle 30 tuntia viikossa, vaikka työ on kokoaikainen.
- samanaikaisesti kahdessa tai useammassa osa-aikaisessa työsuhteessa, joiden yhteen laskettu työaika on vähintään 30 tuntia viikossa.

Yrittäjänä työskentelyä pidetään kokoaikaisena (=päätoiminen yrittäjä), jos yrittäjällä on voimassa oleva YEL/MYEL-vakuutus, eikä hänellä ole muuta kokoaikaista työtä.

Työajan vähentäminen

Työajan tulee vähentyä 40 – 60 %:iin asiakkaan kokoaikatyön viikoittaisesta työajasta.

- Työntekijän ja työnantajan on sovittava työn vähentymisestä.
- Yrittäjän on esitettävä oma selvitys työn vähentymisestä.

Useampaa osa-aikaista työtä tekevän on sovittava työnantajiansa kanssa työajan vähentämisestä siten, että kokonaistyöaika vähentyy 40 – 60 %:iin töiden yhteenlasketusta työajasta.

Vähimmäis- ja enimmäisaika

- Työntekijän ja työnantajan välinen sopimus tai yrittäjän suunnitelma työajan vähentämisestä tulee tehdä vähintään 12 arkipäivän ajalle.
- 1.1.2023 lukien enimmäisaika 150 arkipäivää
 - Enimmäisaikaan lasketaan kaikki osasairauspäivärahapäivät kahden edeltäneen vuoden ajalta (voivat olla eri sairauksien aiheuttamia) kunkin osasairauspäivärahakauden alusta.
 - Jos asiakas on 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työkykyinen, enimmäisaika nollautuu.
- Mahdollisuus 50 lisäpäivään

Ostavastuuauka

Ostavastuuajan kesto	
1+9 päivää	Sairastumispäivä + yhdeksän sitä lähinnä seuraavaa arkipäivää.
1 päivä	Jos työkyvyttömyys alkaa saman sairauden perusteella uudelleen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolta viimeksi maksettiin sairauspäivärahaa tai osasairauspäivärahaa, osasairauspäiväraha maksetaan sairastumispäivää seuraavasta arkipäivästä lukien.
0 päivää	Ostavastuuaukaa ei ole lainkaan, jos osasairauspäivärahaan oikeuttava työkyvyttömyys alkaa tai jatkuu välittömästi sitä edeltäneen sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen.

Työskentelyn aloittaminen ja omavastuuajan toimeentulo

Osa-aikaisen työskentelyn aloittaminen:

Uuden 1.1.2023 voimaan tulleen lain mukaan osa-aikainen työskentely on mahdollista aloittaa joko omavastuuajan jälkeen tai jo omavastuuajalla silloin, kun työskentely ei vaaranna työntekijän terveyttä ja sairaudesta toipumista.

Sopimus osa-aikaiseen työhön siirtymisestä voi siten tulla voimaan omavastuuajan jälkeen, kesken omavastuuajan tai heti työkyvyttömyyden alkamisesta lukien.

Osa-aikatyöskentelyn aloittaminen omavastuuajalla ei kuitenkaan katkaise, lyhennä tai poista omavastuuaikaa, sillä omavastuuaika alkaa kulumaan normaalisti työkyvyttömyyden alkamispäivästä lukien ja osasairauspäivärahan maksaminen alkaa aina vasta omavastuuajan jälkeen.

Omavastuuajan toimeentulo:

1. Työsuhteessa olevilla TES:n mukainen palkka
2. YEL-vakuutetuilla yrittäjillä YEL-päiväraha
3. MYEL –vakuutetuilla yrittäjillä Mela- sairauspäiväraha

Osa-aikatyön keskeytyessä

Vaihtoehdot:	Vaikutus:
1. Osa-aikatyösopimus pidetään voimassa tilapäisen keskeytyksen ajan.	• Osasairauspäivärahan maksaminen jatkuu keskeytyksen ajan • Osasairauspäivärahan suorituspäivät kuluvat • Ilmoitusta tilapäisestä työskentelyn keskeytyksestä ei tarvita Kelaan. • Jos kuitenkin palkanmaksun peruste muuttuu esim. vuosilomapalkaksi, on siitä ilmoitettava Kelaan.
2. Osa-aikatyön sopimus päättyy tilapäisen keskeytyksen ajaksi ja jatkuu sen jälkeen uudelleen sopimuksen mukaisesti.	• Osasairauspäivärahan maksaminen lakkaa keskeytyksen ajaksi • Suorituspäivät eivät kulu • Mahdollisuus sairauspäivärahaan keskeytyksen ajalta • Osasairauspäivärahan maksaminen jatkuu ja omavastuu-aika on 0, 1 tai 1+9 pv
3. Osa-aikatyön sopimus päättyy eikä jatku keskeytymisen jälkeen	• Osasairauspäiväraha päättyy kokonaan • Mahdollisuus tarvittaessa muihin etuuksiin

Osasairauspäivärahan määrä ja hakeminen

- Määrä
 - Osasairauspäivärahan määrä on puolet sairauspäivärahan määrästä.
- Hakeminen
 - Takautuva kahden kuukauden hakuaika
 - Hakemus tai työnantajan ilmoitus kokoaikatyön mukaisesta palkasta osasairauspäivärahan ajalta
 - Lääkärintodistus A tai lääkärinlausunto B
 - Työsuhteessa olevalta ilmoitus osa-aikatyötä koskevan sopimuksen sisällöstä ja kokoaikatyöstä
 - Yrittäjältä oma selvitys työn vähentymisestä omassa yrityksessä
 - Selvitys tapaturmasta, jos kyseessä on tapaturma

Lisätietoja

- [Osasairauspäiväraha | Henkilöasiakkaat | Kela](#)
 - [Sairauspäivärahakauden laskuri: Perusteet – Kela](#)
- [Osasairauspäiväraha ja osa-aikatyö - Työnantajat | Työnantajat | Kela](#)
- [Näin kirjoitat B-lausunnon osasairauspäivärahaa varten - Yhteistyökumppanit | Yhteistyökumppanit | Kela](#)

Kiitos

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö,
Työ- ja toimintakykyetuuksien osaamiskeskus,
Työkykyryhmä

Asiantuntijalääkäriyksikkö,
Vakuutuslääketieteellinen keskus

Kela|Fpa